

Brüssel, 5. mai 2026
(OR. en)

8756/26

AGRI 329
ENV 433

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Väetiste kättesaadavus ja taskukohasus ELis – põllumajandustootjate toetamine ja vastupidavate toidusüsteemide edendamine – Arvamuste vahetus

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu 26. mai 2026. aasta istungiks (põllumajandus ja kalandus) taustdokument eespool nimetatud teemal.

Väetiste kättesaadavus ja taskukohasus ELis – põllumajandustootjate toetamine ja vastupidavate toidusüsteemide edendamine

COVID-19 pandeemia, energiakriisi ja Venemaa Ukrainasse sissetungi järel võttis komisjon 2022. aasta novembris vastu teatise „Väetiste kättesaadavuse ja taskukohasuse tagamine“¹. Teatis sisaldas mitmeid meetmeid, et mitmekesistada ELi imporditavate väetiste tarneallikaid, toetada väetiste tootmist ELis, hõlbustada keemiliste väetiste alternatiivide tootmist ja kasutuselevõttu ning edendada taastuvate energiaallikate kasutamist väetiste tootmisel. Põllumajanduse ja kalanduse nõukogu 2022. aasta novembri istungil delegatsioonid üldiselt tervitasid teatist, kutsudes samal ajal komisjoni üles uurima selles küsimuses täiendavaid meetmeid ja algatusi.

Praegune olukord Lähis-Idas on veelgi suurendanud vajadust reageerida probleemidele, mis tulenevad ELi energiasõltuvusest ja jätkuvatest häiretest ülemaailmsetes tarneahelates, mis avaldavad märkimisväärset survet ELi toidutootmisele, sisendikuludele, põllumajandustootjate sissetulekutele ja toiduhindadele kogu liidus. Komisjoni hiljutises teatises „AccelerateEU – Energialiit. Taskukohane ja turvaline energia kiirema tegutsemise abil“² rõhutatakse tungivat vajadust tõhustada meetmeid, mis suurendavad autonoomiat ja puhta energia tootmist ELis ning vähendavad sõltuvust välistest taastumatutest energiaallikatest. Kasvavad energiakulud piiravad ELi keemiliste väetiste tootmise võimsust, kuna ELi väetisetööstus sõltub kulukalt energiakasutusest. Samal ajal mõjutavad väetiseimporti praegused kõrged hinnad ja tarneahela häired, mis suurendavad kulusid ja halvendavad olukorda veelgi. Praegune olukord näitab, et väetiseturud on endiselt haavatavad.

¹ ST 14613/1/22 REV 1.

² ST 8482/26 + ADD 1.

Seda arvesse võttes on väetiste kättesaadavus ja taskukohasus taas põllumajanduspoliitika päevakorras. Pidades silmas tulevast teatist väetiste tegevuskava kohta, on üha olulisem vajadus edendada lühiajalisi, keskmise pikkusega ja pikaajalisi meetmeid, et parandada ELi strateegilist autonoomiat väetiste kasutamisel. Selliste meetmete eesmärk peaks olema toetada põllumajandustootjaid, edendada vastupidavaid toidusüsteeme ja tagada toidu taskukohasus tarbijate jaoks. Sellega seoses kutsub eesistujariik ministreid üles käsitlema järgmisi küsimusi:

- Kas väetiste kättesaadavuse ja taskukohasuse tagamist käsitlevas 2022. aasta teatises soovitatud meetmed on jätkuvalt asjakohased? Milliseid täiendavaid või alternatiivseid meetmeid peate vajalikuks, et lahendada praegustest geopoliitilistest ja kohalikest piirangutest tulenevaid väljakutseid lühikeses, keskpikas või pikaajalises perspektiivis?
- Võttes arvesse täiendavaid probleeme, mis on seotud väetiste tootmise, kasutamise ja tarnimisega ELis, kuidas saame tagada ELi põllumajandussektori ja toidusüsteemide vastupanuvõime ja konkurentsivõime?
